

UDK 930.85(497.5:437.1)
Izvorni znanstveni članak
Primljen 30. 10. 2009.
Prihvaćen za tisak 6. 7. 2010.

MARIJAN ŠABIĆ

Hrvatski institut za povijest
Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje
Ante Starčevića 8, HR-35 000 Slavonski Brod
marijansabic@yahoo.co.uk

SURADNJA JOSEFA KARÁSEKA I MILIVOJA ŠREPELA

Češki slavist Josef Karásek objavio je 1913. godine u Pragu knjigu *Dubrovačke legende* s transliteriranim tekstovima kodeksa koji je nastao u 16. i 17. stoljeću i koji sadržava uglavnom srednjovjekovne tekstove kršćanske apokrifne književnosti i legende. Kodeks je pronašao u Franjevačkoj knjižnici u Dubrovniku. Pretisak toga djela objavljen je u Hrvatskoj tek 1996, no njegov je rukopis Karásek još 1902. ponudio Historičko-filologičkomu razredu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Poznata je Karásekova suradnja s hrvatskim književnim povjesničarima Franjom Fancevom i Dragutinom Prohaskom, a manje je poznato da je glavni zagovaratelj objavljivanja *Dubrovačkih legendi* u okrilju hrvatske Akademije bio Milivoj Šrepel. Nakon Šrepelove smrti 1905. godine Karásek je, nakon višegodišnjega pregovaranja, prekinuo nastojanja da *Legende* objavi u Hrvatskoj.

Objavljujući kraću Šrepelovu korespondenciju koja se čuva u ostavštini J. Karáseka u arhivu ustanove Památník národního písemnictví u Pragu, autor u ovom prilogu nastoji dati pregled suradnje Milivoja Šrepela i Josefa Karáseka od njihovih prvih kontakata u vezi s priređivanjem *Kollárova zborníka* (1892) do neuspjeloga objavljivanja *Dubrovačkih legendi*.

Ključne riječi: Josef Karásek, Milivoj Šrepel, *Dubrovačke legende*, hrvatsko-češke veze

Zagrebački nakladnik “Dora Krupićeva” objavio je 1996. godine pretisak knjige *Dubrovačke legende* u kojoj je češki slavist Jozef Karásek objavio svoje prijepise tekstova starije hrvatske književnosti koje je akademik Josip Bratulić

u pogovoru pretisku istaknuo kao vrlo poticajne Mihovilu Kombolu tijekom pisanja njegove *Povijesti hrvatske književnosti do preporoda* (Bratulić 1996: 198), a sam Kombol te je legende ocijenio najljepšim legendama hrvatskoga srednjovjekovlja pisanim hrvatskim jezikom (Kombol 1961: 33). Tu je knjigu Karásek objavio u Pragu 1913. u vlastitoj nakladi, uz potporu Ministarstva prosvjete. Rukopis je desetak godina prije ponudio za objavljivanje Historičko-filologičkom razredu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, no nakon nekoliko godina pregovaranja prekinuo je nastojanja da u Hrvatskoj objavi svoje djelo i posvetio se drugim poslovima. Malo je poznato da je glavni zagovaratelj objavljivanja *Dubrovačkih legendi* u okrilju naše Akademije bio Milivoj Šrepel, a to nam otkrivaju njegova pisma koja se danas čuvaju u ostavštini Josefa Karáseka u Književnom arhivu ustanove Památník národního písemnictví u Pragu.

Milivoj Šrepel je od 1881. do 1884. studirao slavistiku i klasičnu filologiju na Zagrebačkom sveučilištu. Od 1884. do 1887. radio je kao učitelj u Zagrebu, a zatim je habilitirao latinsku filologiju, kojoj se i posvetio. Tako od 1888. počinje predavati na sveučilištu latinsku filologiju i razmjerno brzo napreduje do zvanja redovitoga profesora (1892), a 1893. postaje pravi član Historičko-filologičkoga razreda Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Dopisni član Carske akademije znanosti u Petrogradu bio je od siječnja 1903. godine. Malarijska groznica mučila ga je od 1897. i zdravlje mu se neprestance pogoršavalo sve do prerane smrti u veljači 1905.

Za *Vienac* je počeo pisati 1883. kao student, a do 1889. pomagao je Klaiću u uređivanju toga časopisa (Musić 1905: 87). U tom je razdoblju uglavnom objavljivao prijevode iz francuske književnosti, a manje iz ruske. U nekrolozima i člancima posvećenima Šrepelu ne navodi se njegov bohemistički rad i tek u Vidačićevu šifrnariku nalazimo da je Šrepel, prema Vjekoslavu Klaiću kao vjerodostojnomu izvoru, svoje bohemističke tekstove i prijevode s češkoga potpisivao pseudonimom M. Zagorski. Upravo je Zagorski, uz Stjepana Sušnika i Vjenceslava Novaka, bio najaktivniji prevoditelj s češkoga jezika u hrvatskoj književnoj periodici osamdesetih godina, a svoje prijevode i priloge o češkoj književnosti i kulturi objavljivao je pretežno u *Viencu*. Prevodio je Čechove, Arbesove i Jelínekove proze, te je u *Viencu* objavio i opširnije prikaze života i djela Adolfa Heyduka i Jána Nerude. Posljednje prijevode s češkoga u hrvatskoj je periodici Šrepel objavio tijekom 1887. godine. Nakon toga, kao sveučilišni profesor, u razdoblju koje je August Musić u periodizaciji njegova rada nazvao “periodom Akademije”, posvetio se Šrepel starijoj hrvatskoj književnosti, kako humanističkoj tako i onoj na hrvatskom jeziku, osobito dok je uređivao prve četiri knjige *Gráde za povijest književnosti hrvatske*, čiji je bio i pokretač. Nije stoga slučajno da je Karásek upravo njemu prvomu pokazao svoje *Dubrovačke legende*.

Josefa Karáseka (1868–1916) sve do 2007, kada je njegov život i djelo u doktorskoj disertaciji monografski elaborirao Marcel Černý, bohemisti su se tek povremeno znali sjetiti, u pravilu napominjući da je riječ o pomalo zaboravljenom češkom književnom povjesničaru (primjerice, Všetická 2004: 38) i istaknutoj osobi češkoga kulturnoga kruga u Beču. Rođen je u Erbenovu rodnom gradu Miletínu, što je možda i bio razlog za njegova pomna istraživanja Erbenova života i rada (napisao je njegov životopis, ali ga je smrt spriječila u objavljivanju Erbenove opsežne korespondencije). Godine 1881. preselio se u Jičín, a studirao je u Pragu i u Beču gdje je bio i knjižničar Jagićeva slavističkoga seminarara. Jagić ga se prisjećao kao jednoga od svojih ponajboljih učenika (Bratulić 1996: 197). U razdoblju od 1892. do 1894. dosta je putovao u studijske svrhe. Tako je bio u Slovačkoj, Poljskoj, Lužicama, Srbiji i Bugarskoj, uredio je i zapaženi *Sborník Čechů Dolnorakouských* (Praha 1895), zbornik tekstova češke reformacije *Památky reformace české I–II* (Prag, 1891–1892) te nekoliko studija, primjerice o cetinjskom oktoihu (u časopisu *Zlatá Praha* 1894) i mnoštvo kraćih priloga u češkoj periodici. Nakon završenoga studija slavistike (1893) počeo je raditi kao novinar *Wiener Zeitung*a, zatim u knjižnici Ministarstva unutarnjih poslova, a 1897. godinu dočekao je u Pragu kao urednik vladine publikacije *Pražské noviny*. Iste je godine obolio od tuberkuloze i zbog toga je zatražio dopust koji je potrajao oko tri godine. Vjerujući da će klima povoljno djelovati na njegovo zdravlje, dopust je iskoristio kako bi otputovao na jug: u Hrvatskom je primorju proučavao lošinjski dijalekt, zatim je nastavio u Italiju, a na povratku se predugo zadržao u Veneciji, zbog čega je otpušten iz državne službe. Prag je konačno napustio 1899. U prosincu iste godine ponovno posjećuje hrvatske krajeve, ovaj put uz potporu Bečke akademije, zimu provodi u Dubrovniku te u ožujku preko Dalmacije putuje u Mali Lošinj, poslije nastavljajući prema južnom Tirolu (*Lexikon ...*, 1993: 662–663). Pismo koje je iz Lošinja napisao 31. ožujka 1900. jednomu od svojih profesora, kojemu nismo uspjeli ustanoviti identitet, čuva se u rukopisnoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu¹. U njem opisuje svoje putovanje duž jadranske obale od “slavenske Atene” do Lošinja te svoja istraživanja, pohvalivši se i da je dosta dobro ovladao čitanjem glagoljskih tekstova.

Službeno izvješće o rezultatima studijskog putovanja u hrvatske krajeve Karásek je na 24 stranice objavio u *Anzeiger der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse* od 11. srpnja 1900, no u rukopisu su ostali opsežniji, na njemačkom izloženi rezultati istraživanja o lošinjskom narječju te češkim pisan putopis iz hrvatskih krajeva. Objavljeno izvješće u *Viencu* iste godine prikazao je Ivan Milčetić (Milčetić 1900: 694–695) koji je

---

¹ Karásek, Josef nepoznatomu. Rukopisna zbirka. NSK, sign. R4610 c.

i 19 godina poslije ukratko opisao spomenute rukopise. Njemu ih je, na preporuku pokojnikovih bečkih i zagrebačkih prijatelja, dostavila Karásekova udovica. Milčetić ih je smatrao zanimljivima i vrijednima objavljivanja: premda nedovršen, putopis po Istri i Lošinju mogao bi se, prema njegovu mišljenju, tiskati “jer nam je sve milo, što se tiče Istre i Lošinja, što sve okupiraše gladni Talijani” (Milčetić 1919: 5). Studija o lošinjskom narječju s nedovršenim poglavljem o morfologiji kojoj je Karásek priložio i nekoliko narodnih pjesama, pisana njemački za Bečku akademiju, bila je prema Milčetiću najboljim dotadašnjim prilogom proučavanju glasova lošinjskoga dijalekta, a među Karásekovim rukopisima koji su mu povjereni posebno ističe važnost izvadaka iz lošinjskih starih matičnih knjiga pisanih glagoljicom jer “pokazuju hrvatstvo staroga Lošinja”. Sve je te rukopise Milčetić, prema vlastitim riječima, poslao hrvatskoj Akademiji “neka radi prema svojoj uvidjavnosti” (Milčetić 1919: 5).

Vrativši se u Beč, Karásek do kraja života djeluje u statusu privatnoga učitelja, povremeno radi i u knjižnici Jagićeva seminara, a najviše vremena posvećuje slavističkomu književnopovijesnomu i književnoporedbenomu istraživanju i pisanju – naravno, koliko mu je dopuštala uznapredovala bolest. U tom je razdoblju napisao najvažnija djela: priredio je za tisak Kollárov životopis (Prag, 1903), za izdavačku kuću Göschen napisao je povijest slavenskih književnosti (bez ruske kojoj je posvećena posebna knjiga) *Slavische Literaturgeschichte I–II* (Leipzig, 1906), zatim je objavio Erbenov životopis (Prag, 1911) i *Dubrovačke legende* (Prag, 1913).

Za boravka u Dubrovniku Karáseku je, među mnogim drugim spomenicima hrvatske pismenosti, posebnu pozornost privukao kodeks koji je pronašao u Franjevačkoj knjižnici, a čiji su rukopisi nastali u 16. i 17. stoljeću. Kodeks je sadržavao tekstove kršćanske apokrifne književnosti i legende. Većinu njegovih stranica Karásek je, uz pomoć supruge, prepisao dok je boravio u Dubrovniku te ga je naposljetku priredio i za objavljivanje. Pri korekturama *Dubrovačkih legendi* Karáseku su pomagali njegovi mlađi kolege i prijatelji, također polaznici Jagićeva slavističkoga seminara u Beču – Dragutin Prohaska i Franjo Fancev (Bratulić 1996: 196) koji je uz dubrovački tekst *Života svetog Jozafata* (str. 38–127) u bilješkama priredio transliteraciju čakavske inačice iste priče². U ostavštini Dragutina Prohaske u Arhivu Odsjeka za povijest hrvatske književnosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Opatičkoj 18 u Zagrebu sačuvano

² Fancevu je suradnju s Karásekom najvjerojatnije preporučio Jagić jer u njegovu pismu Fancevu od 18. srpnja 1911. čitamo: “Jedino mi je milo, što mi javljate o novo otkrivenim tekstovima. [...] Nešto od toga što ste Vi našli, bit će po Dubrovačkom rukopisu prigotovio za štampu Karásek. Ne znam, da li je tekst već naštampan: spremao se davno. Ako ne izadje njegova knjiga prije no što Vi uredite svoje tekstove za štampu, možete ga o toj stvari pitati” (Jagić, 1953: 404).

je pet Karásekovih pisama Prohaski. U prvom, datiranom 20. svibnja 1910, Karásek je zamolio prijatelja da surađuje na ruskom izdanju njegove povijesti slavenskih književnosti te je Prohaska za to izdanje priredio prilog o hrvatskoj književnosti naslovljen *Molodye horvatskie pisateli*. U komentaru uz popis svoje korespondencije Prohaska je ironično zabilježio:

“Šalje mi jedan primjerak Istorije slavjanskih litaratur od njega i od mene (dakle, prvi ruski pregled o našoj literaturi od mene), izašlo kao dio petrogr. Věstnika Znanje pod red. Bitnera. Karasek, tuberkulozni siromak i ja, mršav hrvatski suplent, ni kopjejeke honorara.”³

Prvi Karásekovi kontakti s Milivojem Šrepelom sežu u prvu polovicu devedesetih, u posljednju godinu Karásekova studija kada je od Šrepela molio prilog za zbornik koji je izišao prigodom stogodišnjice rođenja Jana Kollára. Premda je kao urednik toga zbornika na naslovnici naveden František Pastrnak, očito je i mladi Karásek bio dosta angažiran na njegovu priređivanju, mnogo više nego što nam da naslutiti podatak da je kao predsjednik književnoga odbora ČAS-a (Český akademický spolek) u Beču tek supotpisao predgovor, zajedno s predsjednikom društva Jindřichom Váchom. Osim što je obećao svoj prilog, Šrepel je Karáseku sugerirao i potencijalne hrvatske suradnike za zbornik: tako se zauzimao za Šulekov angažman u zborniku, a umjesto Vladislava Vežića čije je “proljeće poezije već minulo”, predložio je Jovana Hranilovića kao hrvatskoga pjesnika koji bi napisao pjesmu u slavu Kolláru⁴. O tome koliko je Šrepel cijenio Hranilovićevu poeziju svjedoči i njegov prikaz Hranilovićeve života i rada objavljen početkom 1891. u *Viencu* u kojem ga, među ostalim, opisuje kao “Bogom nadarena pjesnika, u kojeg ključa živo vrelo poezije i u koga je tvorački entuziazam pročišćen finim ukusom i pomnom naobrazbom” (Šrepel 1891: 25), dok su mu *Žumberačke elegije*, uz još nedovršeni Badalićev ciklus *Na Adriji*, “najznatnija i najsavršenija zbirka lirskih pjesama u osamdesetim godinama u hrvatskoj poeziji” (Šrepel 1891: 27).

Šrepelov je prijedlog prihvaćen: u Kollárovu je zborniku objavljena Hranilovićeva pjesma *Uspomeni Jana Kolara*, a u njoj autor, tada još pravaški usmjeren, u Kollárovim idejama nalazi impuls probuđenom hrvatstvu:

“Hrvatski ti skromni pjesnik eto
Slava! kliče iz zahvalnih grudi,
Slavensko jer tvoje geslo sveto
Hrvatsku nam iz groba probudi.”

(*Jan Kollár ...*, 1893: 153)

³ Komentar uz redni broj 376 (pismo J. Karáseka Prohaski od 9. studenoga 1910.) u popisu ostavštine Dragutina Prohaske u Arhivu Odsjeka za povijest hrvatske književnosti HAZU.

⁴ Šrepel Karáseku, 3. ožujka 1893.

Šrepel je u svojem prilogu za Kollárov zbornik, naslovljenom *Jan Kollár i Hrvati*, pisao o utjecaju Kollára na Gajeve preporodne i s njima spojene jezikoslovne težnje, utjecaju spjeva *Slávy dcera* na Vrazove *Dulabije*, pjesničkoj inspiraciji koju su iz Kollárovih ideja crpili Preradović i Kukuljević, te o odrazima Kollárove koncepcije slavenstva na jezikoslovce (Babukić) i povjesničare (Švear) unutar ilirskoga kruga. Premda se u pripremi zbornika računalo i na priloge Šuleka, Jagića i Alaupovića, na kraju su Šrepel i Hranilović ostali jedini hrvatski autori zastupljeni u toj publikaciji. I Šrepelov članak⁵ i Hranilovićeva pjesma⁶ objavljeni su u *Viencu* nedugo nakon izlaska Kollárova zbornika iz tiska. Već u tadašnjim kontaktima suradnja dvojice književnih povjesničara prešla je granice samoga zbornika: Šrepel je tako, među ostalim, molio Karáseka za “glavnije češke zadnje o Turgenjevu, Tolstoju i Dostojevskom”, jer u Zagrebu nije mogao doći do čeških časopisa. Najvjerojatnije su mu ti podaci trebali dok je pripremao monografiju o ruskim pripovjedačima⁷. Ta je suradnja nastavljena i poslije kada su međusobno razmjenjivali publikacije, osobito otiske vlastitih radova, i pisali prikaze tih publikacija u hrvatskim i češkim književnim časopisima.

Drugi važniji projekt na kojem su surađivali Karásek i Šrepel, objavljivanje *Dubrovačkih legendi* u Akademijinoj nakladi – kako je rečeno – završio je neuspjehom. U studenome 1901. Šrepel je uputio Karáseka da rukopis s kratkim uvodom pošalje Akademiji, a kada ga je i sam pregledao, procijenio je da su legende “dragocjen prilog k historiji hrvatske knjige i jezika”⁸. Šrepel je tada bio predsjednik Historičko-filološkoga razreda Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, na čijoj je sjednici u listopadu 1902. Karásekov rukopis dodijeljen na ocjenu dr. Tomi Maretiću koji je na sljedećim sjednicama razreda dao dvije ozbiljne primjedbe. Prva je bila pravopisne prirode – od Karáseka je zatraženo da prijepis priredi u novom pravopisu u kojem je Akademija inače objavljivala djela starih hrvatskih pisaca. Nakon Karásekova inzistiranja na objavljivanju *Dubrovačkih legendi* u izvornom pravopisu Razred je odlučio konačno o tome odlučiti nakon što se kodeks usporedi s Karásekovim prijepisom. Na sjednici Razreda 30. travnja 1903. Maretić je izložio propuste u prijepisu, pa je dr. August Musić predložio odbijanje Karásekova rukopisa, što je i prihvaćeno, no prihvaćena je i molba Tade Smičiklase i Milivoja Šrepela da se Karásekov uvod *Legendama* objavi kao zasebna rasprava u *Radu* Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, uz uvjet da ju autor s njemačkoga prevede

---

⁵ *Vienac* 25(1893), br. 29–31.

⁶ *Vienac* 25(1893), br. 22, str. 341.

⁷ Šrepel, Milivoj. 1894. *Ruski pripovjedači*. Zagreb: Matica hrvatska.

⁸ Šrepel Karáseku, 23. srpnja 1902.

na hrvatski jezik⁹. Na idućoj je pak sjednici (30. svibnja), na kojoj je ponovljena Karásekova molba da se uz uvodnu studiju objavi i prijepis *Legendi*, stajalište je Razreda nešto ublaženo, pa je na Maretićev prijedlog Karáseku upućen upit je li spreman iznova usporediti prijepis s izvornikom (koji bi mu Akademija poslala u Beč) te ga ovaj put prirediti u Akademijinu pravopisu.

U pismu Karáseku od 21. siječnja 1904. Šrepel izražava žaljenje što Historičko-filologički razred nije prihvatio njegova “expediansa za *Dubr. legende*”, ali i uvjerenje u uspjeh Karásekova rada na povijesnoj sintezi slavenskih književnosti. Rad na tom djelu bio je vjerojatno i razlog zbog kojega je Karásek stavio *Dubrovačke legende* na stranu; naime, dvotomna *Slavische Literaturgeschichte* zadala mu je velike muke. Göschen je Karáseka pozvao na suradnju krajem svibnja 1903. godine, i to na Jagićevu preporuku. Rukopis je predao već u prosincu 1904, ali je izdavač bio nezadovoljan – morao ga je skratiti i uvažiti mnogobrojne primjedbe recenzenata, izmijeniti nepristupačnu stručnu formu, izbaciti iz djela mnoga imena i citiranje literature kojom se služio. Završnu verziju izdavač je tako primio tek u kolovozu 1905. (Černý 2008: 232–234). Suradjući s hrvatskim filozozima, Karásek je u *Slavische Literaturgeschichte* strogo razlikovao hrvatsku i srpsku književnost kao književnosti dvaju različitih naroda, a hrvatsku književnost među slavenskima isticao je kao jedinu čiji se zapisi na narodnom jeziku mogu pratiti još od 12. stoljeća (Karásek 1906: I, 29–31). To je djelo prevedeno na ruski, poljski (1. dio) i bugarski (2. dio), a nakon izdavanja snažno je odjeknulo u europskoj filološkoj javnosti. O tom svjedoče i mnogobrojni prikazi i recenzije knjige ili njezinih dijelova posvećenih pojedninim nacionalnim književnostima¹⁰, objavljeni nedugo nakon izlaska knjige iz tiska. Milivoj Šrepel nije dočekaio objavljivanje Karásekove sinteze – umro je 23. veljače 1905. Karásek, kojega po svemu sudeći nikada nije osobno upoznao, u svojoj je knjizi Šrepela istaknuo kao jednoga od najznačajnijih hrvatskih filologa i književnih kritičara (Karásek 1906: II, 102 i 108).

---

⁹ *Ljetopis JAZU* za godinu 1913, str. 18.

¹⁰ Desetak najznačajnijih kritika i recenzija Karásekove knjige nabrojene su u: Černý, 2008: 244–247.

Prilog

Pisma Milivoja Šrepela Josefu Karásaku. 19 pisama (1892–1904). Literárni archiv Památníku národního písemnictví, Praha. Fond: Karásek, Josef. Č. inv. 3343–3361, č. přír 349/36. Korespondence přijatá: Šrepel, M.

1.

Zagreb 22/12 1892

Štovani gospodine!

S Velikom sam radošću primio i pročitao Vaše milo pismo. Veseli me, što ste nakanili almanakom proslaviti svetu uspomenu Kollárovu, pa nama svima na taj način opet dozvati u pamet one krasne dane, kad je ideja slavenske uzajamnosti čistim plamenom gorjela u srcu prvih umova slavenskih.

Nadam se, da će Vaš spis bar u nekolicine slavenske inteligencije pobuditi želju da se opet malo više zbližimo. Ta prava je sramota, da u svemu Slavenstvu nemamo časopisa, u kojem bi se ogledao kulturni život sviju slavenskih plemena onako, kako bi trebalo bez naočara vjerskoga dogmatizma ma koje crkve.

Ja ću Vam, ako ne bude nenadanih kakvih zapreka, svakako poslati članak za almanak, a Vi postupajte s njime po potrebi i volji.

Od srca Vam zahvaljujem za prijateljstvo i čestitku, i ostajem

Vaš štovatelj,

Dr. Milivoj Šrepel

2.

Zagreb 23/2 1893

Štovani gospodine!

Šaljem Vam članak o Kolláru. Dajem Vam sasvim na volju, da ga priopćite u izvorniku ili češkom prijevodu. Ako ga prevedete, unaprijed već hvalim na trudu, te samo to molim, da se prevedu takodjer svi prozaični¹¹ citati hrvatski. Što se tiče Kollárovih pisama, imao sam samo njegovo pismo, pisano Vrazu, u rukama. Vama će kao rodjenu Čehu biti lako popraviti, ako se nalazi koja gramatična ili grafična pogriješka u onim mjestima, koja sam našao štampana. Ako je moguće, molio bih 10 posebnih otisaka članka.

Javite mi, biste li htjeli primiti nove pjesme hrvatskih pjesnika u slavu K.

Pozdravlja Vas

Milivoj Šrepel

---

¹¹ Riječi podvučene u izvorniku podvučene su i u ovom prijepisu.

3.

Visoka ul. 8

Zagreb 3/3 1893

Štovani prijatelju!

Kad je g. Jagić pisao Smičiklasu, upozorio sam Smičiklasu, da zamoli našega veterana Šulka za suradništvo kod Almanaka. Držim, da će se on odazvati. Tražio sam ga u tom poslu već dva puta, ali ga nisam našao. Svakako ću Vam javiti, šta je.

Krasna je misao g. prof. Jagića, da bi od hrvatskih pjesnika zapjevao u slavu Jana Kollára koji od njegovih vršnjaka. Medjutim meni se čini, da Vežić ne bi bio za to. On je ne davno spjevao veliku pjesmu “Milovanku”, u kojoj Kačićev duh obilazi Jugoslavijom, ali mu nije djelo pošlo za rukom. Proljeće njegove poezije već je minulo.

Ako kanite pozvati samo jednoga od hrvatskih pjesnika, onda bih Vam sasvim iskreno preporučio Jovana Hranilovića, unijatskoga župnika u Novom Sadu.

Veoma se radujem, što će i profesor Jagić sudjelovati. On je danas prvi slavista, pa će biti i krasno i poučno čuti njegove riječi o Kolláru.

Držeći, da će i gg. dr. Murko i Alaupović pisati o Kolláru prema Hrvatima, navlaš sam bio u svojem članku što kraći, pošto i onako želim na drugom mjestu predati oveću studiju o istom predmetu.

Ako Vam zadaje i najmanju poteškoću, odustajem od molbe, da mi priskrbite 10 otisaka.

Naš se svijet mnogo raduje Vašoj odluci, pa sam uvjeren, da će almanah naći u Hrvatskoj mnogo kupaca.

I naša se “Zastava” miče. Veseli me, da je ona odlučila doprinijeti malen kamen Kollárovu spomeniku¹².

Trebalo bi mi znati, što su Česi pisali o ruskim pripovjedačima. Ako Vam ne zadaje previše posla i ne otima suviše vremena, molim Vas, naznačite mi glavnije češke zadnje o Turgenjevu, Tolstoju i Dostojevskom, a možda i dr. Durđik je pisao u Zl. Pr., samo ne znam, koje godine. I u “Kvĕtima” sam čitao prije nekoliko godina o Turgenjevu prema gdji Viardot. Bit ću Vam mnogo zahvalan, ako mi pošaljete spisak o tom. Molim Vas, ne zamjerite. Nevolja je,

---

¹² Hrvatsko sveučilišno društvo Zastava iste je godine u Zagrebu objavilo publikaciju *Jan Kollar (1793.-1893.) : spomenica na stogodišnjicu njegova rođenja*, za koju je Stjepan Bosanac napisao pregled Kollárova života i rada, a Stjepko Španić preveo izabrane sonete iz spjeva *Slávy dcera*.

što u Zagrebu nemamo ni u jednoj biblioteci tečajeva pojedinih čeških časopisa. Ako bude Vama štogod zatrebalo za hrvatsku književnost, izvolite raspolažati mojom službom.

Po uzoru Vaše “Ruske knjižnice” pokrećemo u Zagrebu “Slavensku knjižnicu”. Prva tri sveska bit će ispunjena Turgenjevom. Osvrnut ćemo se dakako i na poljske i češke spisatelje, dakako kad bude prilike.

Miletić se nalazi u Beču, gdje se pripravlja za drugi rigoroz.

Pozdravlja Vas Vaš odani

Dr. Milivoj Šrepel

4.

Zagreb 14/III 1893

Štovani gospodine! Hranilović je voljan spjevati pjesmu, pa Vas molim, da ga u ime odbora na to pozovete. I Šulek će po svoj prilici napisati štogod iz svojih uspomena, međjutim još se nije sasvim riješio na to¹³. Usrdno Vas pozdravljam i ostajem Vaš odani

Milivoj Šrepel

5.

Zagreb 19/10 900

Jurjevska ul. 18

Štovani gospodine! Zahvaljujem Vam za raspravu Vašu o lošinjskom narečju. Naši su otoci u istinu prava riznica. Pokazuje to i Vaš krasni rad. Ugodno Vas pozdravljam.

Vaš štovalac

Milivoj Šrepel

6.

Zagreb 9/11 1901

Jurjevska ul. 18

Štovani prijatelju!

Primio sam Vašu pošiljku i ulomak krasne Vaše “Česke revue”. List Šulekov predat ću Arnoldu, da ga štampa u “Viencu”, te ću mu ujedno kazati, da Vam pošlje onaj broj, u kojemu izidje.

---

¹³ 5. ožujka 1893. Šulek je Karáseku poslao pismo u kojem izražava žaljenje što ga ne može “bolje poslužiti”, jer su mu uspomene na Kollára “vrlo mršave”, premda je Šulekov otac bio prvi Kollárov učitelj. To je pismo, također Šrepelovim posredništvom (vidi Šrepelovo pismo Karáseku od 19. listopada 1900), objavljeno u *Viencu* 33(1901), br. 49, str. 995.

Tražio sam tajnika “Matice hrvatske”, ali ga nisam našao. Gledat ću, da što prije dobijete traženu knjigu.

Legende pošljite akademiji i napišite mali uvod. Ne znajući, koliko imade Vašega rukopisa, ne mogu Vam odmah kazati, hoće li ga akademija objelodaniti odmah. No ja ću nastojati oko toga, da to bude što prije. Do skora ćemo imati sjednicu o publikacijama za buduću godinu, pa ću gledati, da se stampaju “Starine”, u koje bi pripale Vaše legende. U ostalom kad stigne Vaš rukopis, ja ću Vam se što skorije oglasiti. Medjutim se radujem, što stupate u kolo radnika naše akademije. Dakle molim Vas, pošaljite rukopis! Ako nije odviše velik, možda bih ga još mogao nekako stisnuti u III. sv. “Gradje”, koja se upravo tiska.

Usrdno Vas pozdravljam.

Vaš odani štovalac

Milivoj Šrepel

7.

Zagreb (Jurjevska ul. 18)
12/7 1902

Štovani gospodine! Radujem se Vašim legendama. Pošljite ih direktno Akademiji (češkim jezikom), a ja ću gledati, da se što skorije izdadu. Jedino je nevolja, što do oktobra nemamo sjednicu, pa Vas molim da dotle pričekate.

Hvala Vam lijepa za Vaše referate. Za “Vienac” ću u prvoj prigodi napomenuti Arnoldu, koji je predsjednik naše Matice.

Budite zdravo i veselo!

Vaš štovalac

Milivoj Šrepel

8.

Zagreb 23/7 1902

Štovani gospodine!

Nekako u isto vrijeme primio sam Vašu dopisnicu i samo djelo. Legende su dragocjen prilog k historiji hrvatske knjige i jezika, a veselim se, što ćete još poslati i sam početak. Uvod je Vaš krasan; osobito mi je milo, što ste našli i izvornik B. i J.¹⁴ I one paralele podaju Vašemu uvodu cijenu. O samom jeziku bit će jamačno dosta iznijeti samo karakteristične momente. Učinite dakle, dragi prijatelju, što mislite, da je potrebno. A ja ću gledati, da Vaš trud što prije

---

¹⁴ Riječ je o izvorniku legende o Barlamu i Josafatu.

ugleda svjetlo. U ostalom pozitivno ću Vam moći o tom što javiti istom u oktobru, jer su se sad akademici već razišli kao rakova djeca.

Tom Vam zgodom usrdno zahvaljujem, jer ste našoj akademiji poslali tako krasan prilog. Bog Vas poživio!

Vaš odani

M. Šrepel.

9.

Zgb 23/10 902

Jurjevska ul. 18

Štovani gospodine! Vaš je rukopis predan na ocjenu, ali referent veli, da ne će moći prije polovine decembra podati izvješća. Prema tomu moći ću Vas istom oko Božića obavijestiti. U sjednice dolazi samo 5 članova našega razreda, pa vas posao pada na njihova legja. To je i uzrok, da se polaganije mičemo. U ostalom ja mislim, da će Vaša radnja biti primljena, a kako to bude, moći ćete dobiti i $\frac{3}{4}$ honorara. Molim Vas dakle, da pričekate još ovo vrijeme.

Ulomak Č. rev. u redu sam primio, te Vam od svega srca zahvaljujem za ljubav i dobrotu, s kojom ste prikazali Gragju¹⁵.

Kad se Vaša radnja primi, odmah će se stvoriti i odluka o tom, kad bi se i gdje bi se štampala. Stojte mi zdravo i veselo! Vaš odani štovalac

Milivoj Šrepel

10.

Zagreb 2/12 1902

Štovani gospodine!

Primio sam Vašu dragu kartu od 26. pr. mj., te Vam lijepo zahvaljujem za prijateljsku uslugu. Bit ću Vam zahvalan, ako mi pošaljete referat, kad izagje.

O Vašim je “Dubrovačkim legendama” izviješteno u zadnjoj sjednici. Vaš se prilog prihvaća, jer je u istinu krasan prilog k historiji naše književnosti i jezika. Samo drže gospoda, da bi prije svega valjalo stari pravopis preokrenuti u novi (akademijski), kojim se izdaju stari pisci. Zato bi trebalo, da Vi (prema izvorniku) to preudesite. Onda bi se Vaš prilog štampao u “Starinama”, jer akademija na žalost nema dosta novaca, da izda Vaš rad kao posebnu knjigu pored redovitih izdanja. Dapače god. 1903. ne će se moći ni “Građa” nastaviti. Kako Vam je poznato, naša akademija ne dobiva nikakove dotacije od zemlje i

---

¹⁵ Karásek je 3. svezak *Grade za povijest književnosti hrvatske*, koji je uredio Šrepel, prikazao u: *Česká revue* 5(1902), br. 10, str. 930–933.

države, te tako u pravom smislu riječi kuburi. Vaša bi se rasprava mogla (ako Vi pristanete) štampati i odjelito od samoga teksta u “Radu”, da što prije izagje. Po arku se plaća u “Radu” 60 kruna, a za stariji tekst (prije 19. stoljeća) u “Starinama” ili “Gragji” po 40 kruna. Lijepo Vas molim, da mi pišete, što o svemu tomu mislite i biste li htjeli sami transkribirati tekst.

God. 1903., izaći će osim Rada, Rječnika, Folkl. zbornika i Ljetopisa samo Monum. hist-juridica, i to “Dubrovački statut” u redakciji prof. Bogišića i prof. Jirečeka. “Starine” se štampaju za g. 1902., to bi se eventualno nastavile god. 1904.

O drugoj ženidbi sigetskoga Leonide s Evom Rosenberškom pisao je u nas Mesić u svojoj monografiji “Život Nikole Zrinjskoga” (Zgb 1866) držeći se poglavito Václava Březana.

Molim Vas, da mi izvolite odgovoriti i da ne primite za zlo, što ne možemo Vašega djela u posebnoj knjizi izdati. I nama bi bilo draže, ali na žalost nije moguće.

S usrdnim pozdravom, Vaš odani štovalac

Milivoj Šrepel
(Jurjevska ul. 18)

11.

[na dopisnici je pečat s datumom: 11. jan. 903.]

Štovani gospodine! Akademija je voljna primiti legende i bez transkripcije, te će ih i štampati u izvornom pravopisu; samo želi još prije dobiti sam izvornik, da ga može isporučiti s Vašim prijepisom. Zato Vas molim, da mi javite, gdje je izvornik. Mislim, da se još nahodi u Vas. Gospoda referenti žele na svaki način vidjeti još izvornik prije nego se učini definitivna odluka. Prema tomu vidite, da je u jezgri Vaša želja ispunjena, a ja se tomu od srca radujem.

Usrdno Vas pozdravljam

Vaš odani štovalac

M. Šrepel

P. S. I mi ovdje žalimo za Pe[...]¹⁶, bio je to doista vrijedan čovjek.

---

¹⁶ Nečitko.

12.

Zagreb 6/2 903

Štovani prijatelju!

Dugo sam čekao, napokon sam dočekaao rukopis iz Dubrovnika. Sad je predan referentu Vaše radnje da ga usporedi s prijepisom. Uostalom nemajte nikakove brige, bude li potrebno, ja ću preuzeti na sebe da ispravim ako što zatreba. Sjednica našega razreda bit će istom oko Uskrsa.

Ja odlazim za tri dana iz Zagreba budući da trpim od malarijskih groznica, pa ću se istom oko Uskrsa vratiti ovamo.

Ja sam od nove godine član redakcionalnoga odbora na Akademiji i mislim da ću biti i dogodine (1904.), pa u tom smislu i uz taj uvjet mislim da vam mogu obećati pomoć u redakciji dubrovačkih legenada.

Usrdno Vas pozdravljam,

Vaš odani

Milivoj Šrepel

13.

Zgb 15/5 903

Štovani gospodine! Ja ću u budućoj sjednici razreda opet iznijeti Vašu stvar. Nadam se, da ću ipak uspjeti. Ali nemojte zahtijevati, da Vam Akademija sama dade prevesti raspravu na svoj trošak. Zato Vas prijateljski savjetujem, da se zadovoljite svotom od 20 for. po arku, jer je takvo pravilo, da se samo za hrvatski pisane rasprave daje 30 for. Tako postupaju i druge akademije. Bilo bi mi žao, da se možda poradi prevogjenja sve razbije. Budite uvjereni i o mojoj dobroj volji i o mom poštovanju.

Vaš odani

Milivoj Šrepel

14.

Zagreb 1/6 1903

Štovani gospodine!

Prije svega usrdno Vam zahvaljujem za Vašu raspravu o novijoj češkoj književnosti¹⁷, koju sam i s nasladom i s korišću pročitao. Ovakim se načinom može doista mnogo koristiti onomu cilju, za kojim bi trebalo da idu svi Slaveni.

---

¹⁷ Karásek, Josef. Češka književnost u novije doba. *Letopis Matice srpske* za 1903, sv. 1–4, br. 217–219.

U subotu (30. pr. mj.) bila je sjednica našega razreda, u kojoj sam opet iznio Vašu stvar. Konačni je rezultat ovaj: Razred je voljan primiti Vaš rad, ako sami ispravite tekst i ujedno transkribirate, kad se već mora ispravljati. Kako vidite, ja sam uspio samo na polak.

“Rebus sic stantibus” ja bih Vas molio, da na to pristanete. Posla Vam ne će biti mnogo više, pa će biti vuk sit i koza cijela. Nemojte odmah odbiti.

Ako pristanete, a ja se nadam, da hoćete, poslat ćemo Vam tekst i raspravu, a ujedno ćemo zamoliti fratre u Dubrovniku, da nam dopuste poslati izvornik u Beč na adresu slavenskoga seminarara.

Podjedno Vam zahvaljujem za čestitku; da Vam pravo kažem, sam se iznenadio, kad sam primio glas, da sam dobio ovu čast¹⁸. Kako sam profesor latinske filologije, ostaje mi malo vremena za rad na polju slavistike, pa će tako mnoga moja opera po svoj prilici ostati neizvršena. Ali napokon gledat ću, da učinim, koliko samo mogu.

Usrdno Vas pozdravljam.

Vaš odani poštovalac

Milivoj Šrepeľ
(Jurjevska ul. 18)

15.

Zagreb 27/6 903

Štovani prijatelju! Isti dan, kad je stiglo Vaše pismo, zamolila je akad. uprava biblioteku Male Braće, da smije rukopis poslati u Beč. Kako dogje odgovor, odmah će Vam uprava poslati rukopis zajedno s prijepisom i raspravom. Ja sam zahvalan, što niste *a limine* odbili.

Ujedno Vam zahvaljujem za poslanu obznanu, koja mi je veoma mila. Radujem se, što ćete Vi napisati lit. hist. za Göschena. Vi radite mnogo; da bog dâ zdravlja! Jedino mi je žao, što pored svega nastojanja nisam uspio, da Vam prištedim posao oko kolacioniranja. Usrdno Vas pozdravljam te Vas molim, da mi i u napredak ostanete prijateljski skloni.

Vaš odani

Milivoj Šrepeľ

---

¹⁸ Čast koju spominje Šrepeľ jest njegov izbor za dopisnoga člana Carske akademije znanosti u Petrogradu.

16.

Zgb 4/9 903

Štovani gospodine! Ja ću drugi tjedan biti u Zagrebu; ne kanim više odlaziti odavle; jedino, ako bi mi se povratila malarijska zimnica, morao bih i preko volje ostaviti Zagreb. Danas sam imao malu alteraciju, ali se nadam, da će biti bolje.

Vašemu se dolasku usrdno radujem. Miletić je u Rogatačkoj Slatini u Vašoj blizini.

S usrdnim pozdravom, Vaš odani

Milivoj Šrepel

17.

Zagreb 2/10 903

Dragi gospodine! Veoma mi je žao, što Vam nije bilo moguće doći u Zagreb. A bio bih mogao – da ste došli – upoznati ne samo Vas nego i Vašu milostivu gospodju.

Nadam se, da Vam je već znatno bolje. Meni je dosta zlo, moram tražiti dopust za cijeli zimski semestar, da se oporavim od malarije i njenih posljedica. Kako vidite, sam krpež i trpež. Ali ne dajmo se!

S usrdnim pozdravom, Vaš poštovalac

Milivoj Šrepel

18.

21/1 904 Gösting (Graz)

Quellenhof

Dragi prijatelju!

Bit ću Vam zahvalan, ako mi pošaljete “Koll. Dobr.”¹⁹. S velikim sam zanimanjem čitao Vašu instruktivnu recenziju o knjizi našega Franceva²⁰.

Vaše me je pismo veoma rastužilo poradi vijesti, da Vam opet nije bilo dobro. Dao dobri Bog, da se što prije oporavite! I moje zdravlje vraća se polaganano, upravo sporo, ali ipak mogu reći, da mi je nešto bolje. Trebalo bi da upravo sasvim počivam, ali pored najbolje volje ne ide to tako lako, budući da imamo obvezâ od prijete.

---

¹⁹ *Kollárova dobrozdání a nástin životopisný z roku 1849.* / vydal a úvodem opatřil Josef Karásek. Praha, 1903.

²⁰ Opsežnu recenziju knjige V. A. Franceva *Očerki po istoriji češkago vozrožděniya* (Varšava, 1902) Karásek je objavio u Jagićevu *Archiv für Slavische Philologie* 26 (1904): 145–156.

Žao mi je, što naš filol.-hist. razred nije prihvatio moga expediansa za “Dubr. legende”. Vi biste bili riješeni briga, a nama bi bile osigurane Legende, koje mi se čine mnogo vrijedne upravo pored toga, što imademo malo dubrovačke proze (ne samo starije nego i mlagje). Budite uvjereni, da mi je to bilo neugodno.

Göschén će Vam dati mnogo posla, jer nije šala tako ogromnu gragju zbiti u tako malen prostor. Ali znajući Vašu spremu i okretnost uvjeren sam, da će Vam djelo uspjeti.

Čudim se, da Vam Hrvati tako nemarno šalju svoje knjige. Je li Vam bar Miletić poslao svoje teatarske uspomene? Ako nije, pišite mu par riječi na dopisnici.

Od Boga Vam zdravlje, a od mene pozdravlje!

Vaš odani

Milivoj Šrepel

19.
25/1 904 Gösting (Graz)
Quellenhof

Srdačno Vam zahvaljujem za krasno djelo, koje je važno i za nas južne Slavene²¹.

S usrdnim pozdravom, Vaš odani štovalac

Milivoj Šrepel

Rukopisi

Karásek, Josef nepoznatomu (1 pismo). Rukopisna zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, sign. R4610 c).

Karásek, Josef Dragutinu Prohaski (5 pisama). Arhiv Odsjeka za povijest hrvatske književnosti HAZU u Zagrebu. Fond: Prohaska, Dragutin. Jedinice pod rednim brojevima brojevima 375–379.

Šrepel, Milivoj Josefu Karáseku (19 pisama). Literární archiv Památníku národního písemnictví, Praha. Fond: Karásek, Josef. Č. inv. 3343–3361, č. přír 349/36. Korespondence přijatá: Šrepel, M.

---

²¹ Najvjerojatnije se ovo odnosi na knjigu *Kollárova dobrozdání* zatraženu u prethodnom pismu.

Literatura

- Bratulić, Josip. 1996. Dubrovačke legende. U: *Dubrovačke legende*. Josip Karásek, ur. Zagreb: Dora Krupičeva, 1996. [Pretisak izdanja: Prag: Josef Karásek, 1913]. 195–199.
- Černý, Marcel. 2008. Josef Karásek jako historiograf slovanských literatur: metodologická koncepcie a dobové přijetí jeho *Slavische Literaturgeschichte*. *Slavia : časopis pro slovanskou filologii* 77(1–3): 231–249.
- Doležal, Jaromir K. 1926. *Dr. J. Karásek : k desátému výročí jeho úmrtí*. Vídeň: Lidová knihovna vídeňská.
- Jagić, Vatroslav. 1953. *Korespondencija Vatroslava Jagića. Knjiga I*. Zagreb: JAZU.
- Kollár, Jan 1793–1852. : sborník statí o životě, působení a literární činnosti pěvce “Slávy dcery” na oslavu jeho stoletých narozenin*. František Pastrnak, ur. 1893. Vídeň. Český akademický spolek ve Vídni a Slovenský akademický spolek “Tatran” vo Viedni.
- Karásek, Josef. 1906. *Slavische Literaturgeschichte I–II*. Leipzig: G. J. Göschen.
- Kombol, Mihovil. 1961. *Povijest hrvatske književnosti do narodnog preporoda*. Zagreb: Matica hrvatska.
- Lexikon české literatur: osobnosti, díla, instituce. 2/II, H–L*. 1993. Praha: Academia.
- Milčetić, Ivan [Mlč]. 1900. Književno pismo. O hrvatskom narječju otoka Lošinja i dubrovačkim književnim spomenicima. *Vienac* 32(44): 694–695.
- Milčetić, Ivan. 1919. Lošinj u književnoj ostavštini češkog književnika dra. J. Karáska. *Riječ Srba, Hrvata, Slovenaca* 1(168): 5.
- Musić, August. 1905. Dr. Milivoj Šrepel. *Ljetopis Jugoslavenske akademije* 20: 68–116.
- Šrepel, Milivoj. 1891. O Jovanu Hraniloviću. *Vienac* 29(2): 24–28.
- Všetička, František. 2004. *Opera Slavica* 14(3): 38–39.